

Teologická fakulta
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Posudek oponentky bakalářské práce

Jméno autorky: Lenka Vaňásková

Název práce: Diagnostika zájmů v období pubescence

Oponentka: PhDr. Jiřina Pávková

Autorka bakalářské práce si vybrala téma z výchovného hlediska velmi aktuální. Ve své práci správně zdůrazňuje význam zájmů jedince z hlediska individuálního vývoje i z pohledu požadavků společnosti. Upozorňuje na problematiku zjišťování zájmů dospívajících, spíše však z pohledu učitelů či psychologů, než pedagogů volného času nebo vychovatelů.

Bakalářská práce má teoretické zaměření. Autorka vychází ze studia odborné literatury z oblasti obecné, vývojové i sociální psychologie, pedagogiky volného času a pedagogicko-psychologické diagnostiky. Prokázala schopnost pracovat s informačními zdroji. Použité publikace považuji za vhodně volené. Bylo by je jistě možné doplnit o některé další autory (např. Čáp, Sak). Pozitivně hodnotím, že přes pouze teoretické zaměření práce se autorka hodlá v průběhu dalšího studia věnovat praktické aplikaci dosud získaných poznatků. Tím nabývá na významu pro praxi.

Celá práce je členěna přehledně do tří kapitol a dílčích podkapitol. V první kapitole se autorka věnuje výkladu pojmu zájem a zájmové činnosti, zabývá se také subjekty, které zájmy ovlivňují a nabízejí zejména dospívajícím zájmové činnosti. Tato část je zpracována zodpovědně, autorka vychází z odborné literatury. Přesto mám k této kapitole dílčí připomínky. Psychologické vymezení pojmu zájem považuji v některých částech za méně přesné, zejména pokud jde o souvislosti mezi pojmy zájem, potřeba, vloha, schopnost. Také jsou v textu někdy zaměňovány pojmy zájem a zájmová činnost. Vymezení pojmů aktivní a receptivní zájmy je jistě obtížné, zejména v souvislosti s chápáním termínu činnost. Je ke škodě věci, že autorka nevyužila publikaci J.Čápa, který se touto problematikou zabývá. Dále autorka uvádí správně různé pohledy na třídění zájmů. Dělení zájmů podle obsahu je v pochopitelné snaze o stručnost a přehlednost uvedeno poněkud zjednodušeně, nejsou dostatečně rozlišeny cíle, obsah, metody a formy jednotlivých oblastí zájmových činností.

Také v přehledu institucí, které nabízejí zájmové činnosti, jsou dílčí nepřesnosti. Školní družiny a kluby sice většinou tvoří se školou jeden celek, škola však není jejich zřizovatelem (str. 11). Tím je většinou obec nebo městská část. Drobnou připomínkou je i nejednotné použití číselného označení stupňů ZŠ (1.stupeň, II.stupeň) na str. 14. Místo pojmu zájmový kroužek je terminologicky přesnější označení zájmový útvar.

Na str. 15 je použit ne zcela přesný název školského zařízení. Správné označení je středisko volného času. V kap. 1.6.2 by bylo vhodné přesněji vymezit rozdíl mezi pravidelnou a příležitostnou zájmovou činností, mezi obsahem činností domů dětí a mládeže a stanic zájmových činností. Také pojednání o sdružování mládeže mohlo být přehledněji uspořádáno (viz. Hofbauer). Na str. 17 jsou i určité jazykové nedostatky při používání velkých a malých písmen v názvech organizací.

Druhá kapitola bakalářské práce je věnována vymezení věkových zvláštností období pubescence, zejména charakteristice zájmů pubescentů. Autorka opět vychází odborné literatury, podařilo se jí shromáždit a uspořádat základní informace o uvedeném věkovém

období. K některým částem kapitoly mám dílčí připomínky. V kapitole 2.1. (str. 18) by bylo vhodné v rámci charakteristiky psychických změn uvést i poznatky o rozumovém rozvoji, o vývoji poznávacích procesů. Také by bylo užitečné vysvětlit, jak změny v tělesném a psychickém vývoji souvisejí se změnami v zájmové orientaci i ve způsobech realizace zájmů (např. v tělovýchově, sportu...). Také v kapitole 2.2 mohl být více zdůrazněn vliv rodiny, školy a vrstevnických skupin na utváření zájmů pubescentů.

V kap. 2.4 (str. 22) jsou neúplné údaje o možnostech nabídky zájmových činností základní školou. Ta má i jiné možnosti než v rámci školních družin a klubů.

V celé druhé kapitole se některé údaje opakují (např. 1.6, 2.2, 2.4, 2.5). Možná by tomu šlo zabránit jiným členěním kapitol. Domnívám se také, že o vlivu vrstevníků, rodiny a školy na rozvoj zájmů mohlo být pojednáno podrobněji a do větší hloubky. Také pozor na používání pojmů disharmonická a neúplná rodina (str. 26).

Ve třetí kapitole shromáždila autorka množství údajů z oblasti pedagogicko psychologické diagnostiky. Zvýšenou pozornost věnuje diagnostice motivační oblasti osobnosti žáka, poukazuje na souvislost mezi potřebami, postoji, hodnotovou orientací a zájmy. Moje připomínky k této kapitole mají opět dílčí charakter a doporučení pro event. další práci.

Na str. 27 je podle mého názoru nevhodně použit termín testovací technika. Na str. 36 jsou nepřesně používané pojmy školy, školská zařízení, výchova mimo vyučování. Na str. 37 se objevují některá neúplná či sporná tvrzení (1. věta o stále se rozšiřujících zájmech; dále označení pubescence jako nejzásadnějšího vývojového období).

Celá třetí kapitola je pojata spíše z pohledu učitele nebo psychologa, než vychovatele nebo pedagoga volného času. Nejpodrobněji autorka pojednává o testových metodách, o ostatních se zmiňuje dosti stručně. Stálo by za úvahu, jak a které diagnostické metody používá pedagog při běžné každodenní práci s dětmi. Upozornění na význam zájmů pro volbu povolání je správné, ale jejich význam v životě člověka je mnohem širší.

Závěr: Pokud si autorka za cíl práce stanovila shromáždit informace o zájmech a jejich diagnostice v teoretické podobě jako podklad pro další práci v této oblasti, byl cíl splněn. Autorka prokázala schopnost pracovat s odbornou literaturou a dalšími informačními zdroji. Formální úroveň práce je dobrá. Pouze ojediněle se objevují drobné jazykové nedostatky, např. opakování stejných slov ve větě. Také rozsahem práce splňuje stanovené požadavky. Členění práce je přehledné.

V průběhu obhajoby doporučuji, aby se autorka zamyslela nad zvláštnostmi pedagogicko psychologické diagnostiky při práci s dětmi ve volném čase. Dále prosím o vysvětlení, proč se autorka v kap. 2.4 podrobněji zabývá právě organizací Český červený kříž.

Návrh hodnocení: velmi dobře

V Praze dne 13.srpna 2008

PhDr. Jiřina Pávková

